

Καὶ μὲ τ' ἄτια πληαλῶντας
 ἔπειτα σταῖς γειτωνικῇς
 νικητάδες θὰ μᾶς ψάλλουν
 τῶν ποιητάδων ἢ φωναῖς.
 Διὰ μιὰ τετοια ἀνδρειοσύνη
 τοῦ Φιλίππου τὸ παιδί
 χαίρεται μὲ τοὺς μακάριους
 μακαριώτατη ζωή.

Πότ' εἰς τὰ ἄστρα λιμεριάζει
 πότε γέρνει ἐδῶ στὴν γῆ,
 πεθυμῶντας νὰ ξανοίξῃ
 τοῦ πολέμου ἀνκλαμπή.
 Ἄλλ' ἂν θέλω ἐγὼ νὰ ψάλλω
 ψάλσιμο ἡρωϊκὸ
 τοὺς ἀνδρείους νὰ μὴ γυρεύω
 στὸν καιρὸ τὸν παλαιό.

Μικροὶ τώρα καὶ μεγάλοι
 μελετοῦνε τὰ Ψαρά,
 ποὺ ἀφάνισαν χιλιάδες
 γῆν φρικτὴν ἀκρογιαλιά.
 Καιρὸς ἦτον κλοκαῖρι
 τὰ λιβάδια μυριστά,

στά κλονάρια ὠριμασμένα
 καὶ τ' ἀφράτα ὀπωρικά.

Ἡ γλυκόφεγγη ἀρχινοῦσε
 τῆς αὐγῆς φεγγεβολή
 ὅταν τὰ ἐχθρικά τὰ πλοῖα
 ξάνοιζαν οἱ Ψαριανοί.

Ἀναρίθμητα κινοῦνται
 εἰς τὸν ἔρημο γιालὸ
 ἀπ' τοὺς ἄνεμους φερμένα
 κ' ἀπ' τὸ κύμα τὸ ἀλμυρὸ.

Πότε κίτρινοι χλωμιάζουν
 τοῦ πολέμου εἰς τὸν χορὸ,
 πότε γίνονται ὡσὰν φλόγα
 ποὺ ἀφανίζει ἓνα χωριό.

Ἄλλ' ἡ μάχη ὡς περισσεύει
 ἀρχινοῦν οἱ Ψαριανοὶ
 νὰ πλακῶνονται ἀπ' τὸ πλῆθος
 στὴν δακρύχαρη σφαγή.

Τότε ἓνας ἀπὸ ἐκείνους
 τοὺς γενναίους τοὺς Ψαριανούς
 χύνει μέσα στὴν μπροῦτι
 δύο σπινθόβολους δαυλούς.

Λάμψι πέρνει ὅλο τὸ κάστρο
 κ' ἀπ' ταῖς ῥίζαις ταῖς βαθιαῖς
 εἰς τὰ νέφαλα πετιέται

μὲ γλωσσό-τρεχες φωτιάς. (Γ. Τ.)

Η Κ. ΡΙΣΤΟΡΗ

ΚΑΙ Η ΜΗΔΕΙΑ ΤΟΥ Κ. LEGOUVE.

ΟΣΟΙ, ἀναγνώσαντες ἐντὸς τοῦ σπουδαστηρίου
 τῶν τὰ ἔργα τῶν μεγάλων τραγικῶν, νομίζουσιν
 ὅτι κέκτηνται τελείαν γνῶσιν τῶν ἀριστουργημά-
 των τῆς διανοίας ἐκείνων, πολλὸ ἀπατῶνται. Ὅπως
 εἰσδύσῃ τις εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ποιητοῦ, δὲν ἀρκεῖ
 ν' ἀναγνώσῃ τοὺς στίχους ἐνός τινος δράματος
 εἶναι ἀνάγκη νὰ πορευθῇ εἰς τὸ θέατρον, καὶ τότε
 ἂν κατὰ καλὴν του μοῖραν, οἱ ὑποκριταὶ ἐννοοῦσι
 τὸ ἔργον τῶν, δύναται νὰ εἴπῃ καὶ οὗτος ὅτι ἔλα-
 βεν ἀρκούσαν γνῶσιν τοῦ διδαχθέντος δράματος.
 Τὸ γραπτὸν δράμα εἶναι τὸ ἀπλοῦν τοῦ πίνακος
 σχεδιογράφημα. Ὀλίγα γραμμαὶ καὶ οὐδὲν ἔτε-
 ρον· τὰ χρώματα εἰσέτι δὲν ἐρρίφθησαν ὅπως δώ-
 σωσι ζωὴν καὶ κίνησιν εἰς τὰ διαγραφέντα εἰδω-
 λα. Μετὰ τινὰς στιγμὰς, ἂν τις 'Ρουθήσιος ἢ Τι-
 σιανὸς κενώσῃ τὸ χρωματοῦχον ἀβάκιόν του ἐπὶ
 τῶν γραμμῶν ἐκείνων, ὅποια ζωὴ δὲν θὰ διαχυθῇ
 ἄρ' ἔτι ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ ἐκείνου ὑφάσματος!

Εἰς τὴν πλάνην ταύτην ὑπεπέσαμεν καὶ ἡμεῖς
 πολλάκις· ἀνεγνώσαμεν ἅπαξ ἢ δις παραγωγίας
 τινὰς, καὶ ἡ ἀνάγνωσίς των διήγειρεν ἐν ἡμῖν τερ-
 πνὸν τι αἰσθημα· πολλάκις μάλιστα, κλείσαντες
 τὸ βιβλίον, ἐχειροκροτήσαμεν καὶ ἡμεῖς, μετὰ το-
 σοῦτων ἄλλων, τὴν Μήδειαν τοῦ Εὐριπίδου ἢ τὸν
 Οἰδίπουν τοῦ Σοφοκλέους, καὶ ἐμείναμεν μὲ ἥσυ-
 χον τὴν συνείδησιν καὶ ἀναπαυμένην τὴν περιέρ-
 γειαν ὅτι ἀπεκτήσαμεν πλήρη γνῶσιν τῶν ἀνα-
 γνωσθέντων δραμάτων. Ἀληθῶς ὑποφία τις ἐνίο-
 τε διηυλάκου τὸ μέτωπόν μας μὴ ἡ γνῶσις ἡμῶν
 δὲν ὑπάρχῃ τελεία, καὶ τότε ἐσπεύδομεν εἰς τὸ
 θέατρον τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου πολὺ σπανίως ὑπὸ ἀδε-
 ξίων ὑποκριτῶν ἐδιδάσκοντο ἀδεξιώτερα δράμα-
 τα· ἀλλ', ὡς ἕκαστος ἐνοεῖ, τότε ἡ περὶ δράματος
 ὑπόληψις ἡμῶν ἐξέπιπτεν ἔτι μάλλον. Βλέποντες
 μάλιστα τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ κοινοῦ εἰς τὰς δρα-
 ματικὰς παραστάσεις, καὶ τὸν ὑπὲρ τοῦ μελοδρά-
 ματος ἐνθουσιασμόν του, ἐπιστεῦσαμεν, ἐν τῇ ἀ-
 πελπισίᾳ ἡμῶν, ὅτι τὸ ἀληθὲς θέατρον ἀπωλέσθη
 διὰ παντός, καὶ ὅτι ὁ θρίαμβος τοῦ μελοδράμα-
 τος ἐγένετο ἐντελής. Ὁ Ὀδυσσεύς, εἶπαμεν καθ' ἑ-
 αυτοὺς, ἐνίκησε καὶ πάλιν τὸν Αἴαντα!

Ἀλλ' αἱ ἀνωτέρω ἰδέαι ἡμῶν ἀνετράπησαν ἄρ-
 ρην, ὅτε εἶδαμεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν μεγάλην τῆς
 Ἰταλίας τραγωδόν. Ἡ Ἀδελαΐς 'Ριστόρη μὲ τὴν
 ἡχηράν αὐτῆς καὶ εὐστροφὸν φωνήν, μὲ τὸ ἡρωϊ-

κόν της ἀνάστημα, ὅλη πάθος, ὅλη πῦρ, ὅλη χάρις καὶ ὑπόκρισις, ἀληθὴς Μελοπομένη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἔδωκεν ἡμῖν νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀληθῆ τοῦ δράματος ἀξίαν. Ἀκροαζόμενός τις τὴν τραγωδὸν ταύτην λησμονεῖ ἐντελῶς τὸ ποιητὴν. Καὶ ἀληθῶς, εἰς στεναγμὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἐκφραζόμενος, εἶναι ἀπλῶς μονοσύλλαβόν τι καὶ ξηρὸν ἐπιφώνημα; ὁ πολλάκις, ἀναγινώσκων τις τὸ δράμα, παραλείπει νὰ σημειώσῃ. Ἀλλ' εἰς τὸ στόμα τῆς Ῥιστόρη ὁποῖος κότμος ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων ἐκτυλίσσεται ἐν τῷ ἀπλῷ ἐπιφωνήματι τούτῳ! Ὁ ποιητὴς σιωπᾷ πολλάκις, ἀλλὰ τότε μία κίνησις τῆς μεγάλης τραγωδοῦ, ἐν βλέμμα αὐτῆς ἐκφράζει· ὅσα ἐν οὐδεμίᾳ οὐδενὸς λαοῦ γλώσση δύνανται νὰ ἐκφρασθῶσι. Ἡ γυνὴ αὕτη γίνεται διχοδοκικῶς μουσικὸς, ζωγράφος, ἀνδριαντοποιός· εἶναι μάγισσα ἀρπάζουσα· τότε μὲν τὸ πλῆκτρον τοῦ Ὀρφῆως, τότε τὴν γραφεῖδα τοῦ Ἀπελλοῦς, καὶ ἄλλοτε τὴν γλυφεῖδα τοῦ Φειδίου. Ἡ ἀργυρότοχος αὐτῆς φωνὴ χρωματίζεται θυμασίως ὑπὸ τῆς εἰρωνείας, τῆς ἀπελπισίας, τῆς ὀργῆς, τῆς ζηλοτυπίας· τὰ πάθη τῆς ψυχῆς εἰκονίζονται ἐν αὐτῇ, ὥς εἰς λεῖον κάτοπον τὰ ἀπέναντι παρουσιάζόμενα ἀντικείμενα. Αἱ κινήσεις αὐτῆς εἶναι κινήσεις προφήτιδος ἐν τῇ Ἰουδίᾳ, μαινομένης ἐρωτολήπτου ἐν τῇ Φαίδρα καὶ Μύρρα, ζηλοτύπου καὶ αἰμοβόρου γυναικὸς ἐν τῇ Μηδεῖᾳ. Ὅταν λαμβάνῃ τὸ ξίφος ὅπως ἀποτάμῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ὀλοφέρνηος ὁμοιάζει ἄγαλμα τῆς Θέμιδος· ἐν τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς Φαίδρας, ὡς ἀρχαία τις Μαινὰς περιτρέχει τὴν σκηνὴν, καὶ ἐν τῇ Μύρρα, ὅτε κάθηται κατὰ γῆς παλαίουσα κατὰ τοῦ θανάτου, νομίζεις ὅτι καθορᾷ· ἄγαλμα τι ἐκ τῶν ἐν τῷ αἰετώματι τοῦ Παρθενῶνος ἀνακεκλιμένων, καὶ ἐκεῖθεν ἐκκυλισθὲν ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Τὸ κοινὸν τῆς πρωτευούσης συνέρρευσεν ἀθρόον εἰς τὰς τέσσαρας παραστάσεις ταύτας, καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς κ. Ῥιστόρη ἐκορυφώτο ἐν ἐκάστῃ κατὰ γεωμετρικὸν λόγον. Ὁ ἐνθουσιασμὸς οὗτος ἦτο ἀμιγῆς παντὸς ἄλλου αἰσθήματος, ἦτο ἐνθουσιασμὸς καθαρῶς καλλιτεχνικὸς, καὶ ἐπομένως εἶχε τι ἀρχαϊκὸν, εἶχε τι ὑψηλόν. Τὰ ὀνόματα τῆς Μηδεῖας καὶ Φαίδρας ἀνεκάλεσαν εἰς τὴν μνήμην ὅλων ἡμῶν τὰς ὥραις τῆς ἑλληνικῆς δραματοποιίας ἐποχάς. Καὶ σήμερον, ἐν τῷ σημερινῷ θεάτρῳ, ὡς ἄλλοτε ἐν τῷ ὀλίγῳ βήματι ἀπέχοντι διονυσιακῶ, ἠκούσθησαν αἱ οἰμωγαὶ τῶν πολυθυρλήτων τούτων γυναικῶν, καὶ τῶν ἐγκλημάτων των τὸ ἀποτρόπαιον, ὡς καὶ

τοῦ πάθους των τὸ ἐπαχρον συνετάραξαν καὶ συνεκίνησαν τὰς ἡμετέρας ψυχάς. Ὁ ἐνθουσιασμὸς οὗτος τοῦ κοινοῦ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ πρὸς τὸ δράμα ἔφεσις δὲν ἀπεσβέσθη· ἀρκεῖ νὰ εὐρεθῶσιν οἱ κατάλληλοι ὑποκριταί, καὶ τότε τοῦτο θριαμβεύει.

Ἀλλὰ τίς εἶναι ἡ νέα αὕτη Μηδεῖα, ἡν ἡ κ. Ῥιστόρη δις ἐδίδαξεν ἰταλιστὶ ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ θεάτρῳ, καὶ ἡν ὁ ἀκαδημαϊκὸς γάλλος, ὁ κ. Legouvé, διεσκεύασε, λαβὼν αὐτὴν ἐκ τοῦ ὁμωνύμου Εὐριπιδείου δράματος;

Πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Κορίνθου, ἐν τιμῇ πλατεῖᾳ ὅπου ἱδρύται ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος καὶ ἄγαλμα τῆς θεοῦ, κεκμηκυῖα καὶ περίλυπος φθάνει ξένη τις καὶ ἄγνωστος γυνή. Τὰ δύο αὐτῆς τέκνα, ἀπυθνημένα ἐπίσης ἐκ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ στερήσεων, μόλις δύνανται νὰ βαδίσωσιν. Ἡ δυστυχὴς μήτηρ ἐνθαρρύνει αὐτὰ νὰ προχωρήσωσι, καὶ λαμβάνουσα τὸ ἐν ἀπὸ τῆς χειρὸς, θαρρεῖτε, λέγει αὐτοῖς· θαρρεῖτε, ἀγαπητά μου τέκνα!

Coraggio, amati figli miei, coraggio!

Un passo ancora! non é lunge il porto!

Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἡ τρομερὰ μάγισσα τῆς Κολχίδος, ἥτις ἀναζητοῦσα τὸν Ἰάσονα φθάνει εἰς Κόρινθον, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἄπιστος αὐτῆς σύζυγος, ἐπιλήσμων τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἔρωτος, νέους ἐτοιμάζεται νὰ συνάψῃ γάμους μετὰ τῆς Κρεούσης, θυγατρὸς τοῦ τῆς Κορίνθου βασιλέως Κρέοντος. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην βλέπει γυναικᾶ· τινα προσερχομένην ἐν τῷ ναῷ, τὴν τροφὸν τῆς Κρεούσης, καὶ ἐκεῖ παρ' αὐτῆς μανθάνει ὅτι, εὐρίσκεται εἰς Κόρινθον, καὶ συνάμα ὅτι κατὰ τὴν αὔριον θέλουν τελεσθῇ οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως. Ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Μηδεῖας ἡ λύπη καὶ ἡ ἀπελπισία ὑπάρχουσιν ἐξωγραφημέναι· εἶναι δυστυχὴς τις μόλις δυναμένη ν' ἀρθρώσῃ λέξεις τινάς· οὐδεὶς δύνανται νὰ μαντεύσῃ ὅποια ἄγρια πάθη ἐγκλείονται εἰς τὰ στήθη τῆς γυναικὸς ἐκείνης, καὶ ὅποσον στυγερά ἔσσονται τ' ἀποτελέσματά των. Μικρά τις ἀκτὶς φωτὸς ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος τῆς Μηδεῖας ρίπτεται κατὰ πρῶτον, ὅτε, ἐρωτηθεῖσα περὶ τῆς λατρείας τῶν θεῶν τῆς ὑπὸ τῆς τροφῆς ἀπαντᾷ, ὅτι ἡ λατεῖα τῶν θεῶν αὐτῆς εἶναι τρομερὰ, εἶναι λατεῖα πληρουμένη φόνων. «Καὶ αὕτη, λέγει, ἡ ἡμετέρα Ἀφροδίτη διψᾷ τὸ αἷμα!»

. . . il lor culto é spaventoso

È un sempiterno avvicendar di stragi
Venere nostra d'uman sangue ach' ella
Hasete! . . .

Ἐκ τῶν λόγων τῆς τούτων δεικνύεται τί δύναται ἄρα νὰ πράξῃ τοιαύτης θρησκείας ὁπαδός.

Ἡ νέα Κρέουσα, ἡ μελλονύμφος τοῦ Ἰάσονος, ἐξερχομένη τότε τοῦ ναοῦ, ἀπαντᾷ τὰ δύο τῆς Μηδείας τέκνα, καὶ ὑπὸ οἴκτου κινουμένη ἀπευθύνει ἐρωτήσεις τινὰς πρὸς αὐτὰ, ἀλλὰ, κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, συναντᾶται μετὰ τῆς Μηδείας, καὶ τότε ὥρατος καὶ ἔντεχνος διάλογος διεγείρων βαθμυδὸν τὴν περιέργειαν τοῦ ἀκροατοῦ, ἄρχεται μετὰ τῶν δύο ἀντιζήλων, ἀγνωστων ἀλλήλας. Ἡ Μήδεια διηγεῖται τὸν ἔρωτά της, περιγράφει τὰς περιπετείας του καὶ τὰ ἐγκλήματα εἰς αὐτὴν ἐπέπεσε πρὸς κορεσμόν τοῦ φλογεροῦ πάθους της. Ἡσυγκίνησιν τῆς αὖξεται βαθμυδὸν, κλαίει τότε, καὶ ῥίπτουσα βλέμμα ἐπὶ τῶν δύο τέκνων της, ἀφίνει ἐκ τῆς ταραχῆς της νὰ τῇ ἐκφύγῃσι λέξεις τρομεραὶ τιμωρίας καὶ ἐκδικήσεως. Οἱμοὶ! ἀρχίζει ἤδη νὰ ὀσφραίνηται αἵματα ἡ ζηλότυπος γυνή.

Qui si respira
odor di sangue!

Ἡ δυστυχὴς Ἑλληνὶς φρίσσει ἀκρωμένη τὰς ἀγρίας φράσεις τῆς βαρβάρου Κολχίδος, καὶ ἔντρομος ἐρωτᾷ τὸ αἷτιον τῆς τοσαύτης ταραχῆς καὶ παραφορᾶς της — «ὦ, λέγει τότε πρὸς αὐτὴν ἡ Μήδεια· ἐδοκίμασες σὺ ζηλοτυπίαν;»

Provasti tu gelosia!

«Ναί! τῇ ἀπαντᾷ ἡ Κρέουσα, ἥτις ἐγίνωσκε τοὺς μετὰ τῆς Μηδείας ἔρωτας τοῦ μελλονύμφου της. Καὶ τότε ἡ Μήδεια μετὰ τρομερᾶς φωνῆς ἐξηγεῖ ὅποσον τρομερὰ θὰ ἦτο ἡ ἐκδικήσις της, ἐὰν κατελάβανε τὸν Ἰάσονα εἰς τοὺς πόδας ἑτέρας γυναικός.

se visse ei queto d'altra donna al piede.

Ἡ ἀθώα Κρέουσα τρέμει ἀκούουσα τὰς ὠρυγὰς τῆς λεοπαρδάλειος, καὶ ὡς προαισθανομένη τὴν θέσιν της, ἐκπέμπει καὶ ἄκουσα κραυγὴν τρόμου. »Τί λοιπὸν λέγεις ὅτι εἶσαι ζηλότυπος;» ἀπαντᾷ τότε πρὸς αὐτὴν, σκώπτουσα τὸν τρόπον της, ἡ Μήδεια.

Che dicesti allor d'esser gelosa!

Ἀλλ' ὁ διάλογος ἐξακολουθεῖ, καὶ ἡ πτωχὴ Κρέουσα ἐκθέτει καὶ αὐτὴ τοὺς περὶ τῆς ἀντιζήλου φόβους τῆς ψυχῆς της· καὶ ὅτε ἀκούει παρὰ τῆς Μηδείας ὅτι οἱ φόβοι της οὗτοι εἶναι παιδαριώδεις· ὦ, λέγει, ἂν ἐγίνωσκας τὸ τρομερὸν ὄνομά της!

Πτωχὴ νεάνις! ἀγνοεῖ ὅτι ἀπέναντι αὐτῆς ἵσταται ἡ Ἐρινὺς ἣν φοβεῖται μετ' ὀλίγον ὅμως, ὅτε ἡ Μήδεια, ἀναλαμβάνουσα τὴν διήγησίν της

ἀναφέρει τὸ χρυσοῦν δέρας, τὸ μυστήριον ἄρχεται νὰ τῇ ἀποκαλύπτεται φοβερόν. Ἐν δὲ τῇ ἐπ' ὁρμῇ σκηνῇ, ὅτε ἡ Μήδεια, βλέπουσα τὸν Ὀρφέα, ἐρωτᾷ αὐτὸν ἂν ζῇ. — Τίς; ἐρωτᾷ ἔντρομος ἐκ τῶν ὑποφύων τῆς ἡ Κρέουσα. Ἀλλ' ἀκούει τότε παρὰ τῆς Μηδείας τρομερὰν ἀπάντησιν. — Ὁ νικητὴς τοῦ δράκοντος τῆς Κολχίδος!

Del dracene di Colco il vincitore!

— Σὺ, λοιπὸν εἶσαι ἡ τρομερὰ Μήδεια!

Dunque tu sei la terribil Medea!

ἀναφωνεῖ ἡ Κρέουσα, ὅτε τὸ μυστήριον ἀνακαλύπτεται ἐντελῶς! ἀλλὰ καὶ ἡ Μήδεια ἐνόησεν ἤδη τὸ θυμὸν της. — ὦ! τὰ πάντα ἐννοῶ! Σὺ εἶσαι, λέγει καὶ αὐτῇ, ἡ ἄτιμος, ἡ ἄπιστος ἢ ἡ καρδία μου προὔπνευσε!

Ah! tutto intendo . . . tu l' infame sei,

La perfida che il mio cor presentia! . . .

Ἐν τῇ δευτέρᾳ πράξει ἡ Μήδεια παρουσιάζεται εἰς τὴν σκηνήν, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἰάσων, ὠθούμενος ὑπὸ τοῦ Ὀρφέως οἰκτείροντος αὐτὴν, καὶ ὅπως καθησυχᾷ τὴν συνείδησιν τοῦ ἐκ τῆς ἀφίξεως τῆς Μηδείας ταραχθέντος Κρέοντος, προσπαθεῖ νὰ λάβῃ τὴν εἰς τὸν μετὰ τῆς Κρέουσας γάμον του συγκατάθεσιν τῆς Μηδείας. Εἰς τὴν θέαν τοῦ Ἰάσονος μαλακύνεται ἡ ἐξωργισμένη τῆς συζύγου ψυχὴ, καὶ ὁ ἀρχαῖος ἔρως ἀναλαμβάνει ἐπ' αὐτῆς τὴν προτέραν ἰσχύν. — ὦ! τὰ πάντα λησμονῶ, ἀνυπερβύει ἐν τῇ ἐκπλήξει της ἐκείνη. Ἀλλ' ὁ Ἰάσων σιωπᾷ· ἕτερος ἔρως κατέχει ἤδη τὴν ἄστατον καρδίαν του· αἱ προτάσεις, ἃς προτίθεται νὰ κάμῃ πρὸς τὴν Μήδειαν, πολὺ ἀπέχουσι τῶν ἐρωτικῶν αἰσθημάτων ὑφ' ὧν κυριεύεται αὐτὴ. Ἐκείνη δὲν βραδύνει νὰ τὸ ἐννοήσῃ, καὶ τότε ἐκάστη πρὸς αὐτὸν λέξις της περιέχει καὶ μίαν πικρὰν εἰρωνείαν. Ἀκούει μετὰ ψυχρότητος, ὑποκρυπτούσης τρομερὰν ἐκδικήσεως δίψαν, τὰς περὶ διελύσεως τῶν γάμων των προτάσεις τοῦ Ἰάσονος, καὶ τὴν φροντίδα ἣν δεικνύει περὶ τῆς ἀποκαταστάσεώς της εἰς μεμακρυσμένην τινὰ γῆν, ὁ πρῶτον ἐραστὴς αὐτῆς. Ψυχρὰ δὲ καὶ εἰρων αἰείποτε, τῷ ὑπενθυμίζει ὅτι ἀπανταχοῦ ὅπου ἂν ζητήσῃ ἄσυχον, θέλει εὐρεῖ ἐχθροὺς οὓς ἀπέκτησε κακουργοῦσα ὑπὲρ αὐτοῦ. — Τὰ πάντα λέγει, ἔχουσι καλῶς! ἀλλὰ προτοῦ ν' ἀπολύσῃς τὸ πλοῖον εἰς τοὺς ἀνέμους, εὐρὲ πρῶτον μεμακρυσμένην τινὰ παραλίαν, εἴτε μεμνημένον βασιλείον, ἔνθα νὰ μὴ με καταρῶνται δι' ὅσα ὑπὲρ σου ἔπραξα, ἢ νὰ μὴ καταδιώκωσιν ἀμφοτέρους ἡμᾶς διὰ τὰ κοινὰ ἡμῶν κακουργήματα.

Orsù ; pria di fidar la nave ai venti,
Cerca lido lontan, cerca reame,
Che a mie gesta per tè non maledica,
Che misfatto comun non ci rampogni.

Ἡ ταραχὴ τῆς Μηδείας αὐξεται ἐνταῦθα τρομερῶς, ἡ δεικνυμένη ψυχρότης αὐτῆς ἀφανίζεται, καὶ τέλος, ἐγκαταλείπουσα τὴν εἰρωνίαν, διὰ τρομερῶν λέξεων τῷ ὑπενθυμίζει μίαν πρὸς μίαν τὰς φρικώδεις λεπτομερείας τῶν ἐγκλημάτων των. — Τοιοῦτος ὁ μέναιος, ἐπὶ τέλους τῷ λέγει, νομίζεις ὅτι δύναται νὰ λυθῇ, καὶ ὅτι δύο ὄντα ἡνωμένα διὰ τῶν ἐγκλημάτων δύνανται νὰ εὐρωσὶ τὸν ἔρωτα ἀλλαχού ἢ εἰς ἑαυτοὺς μόνους;

. Tu credi che due alme,

Cui siffatto anatema è sacramento,

Amore altro che in lor ritrovar ponno ?

Ἀπελπισθεὶς ὁ Ἰάσων τοῦ νὰ μεταπείσῃ τὴν Μήδειαν ἀπέρχεται, αὐτὴ δὲ, μόνη μέινουσα, σκέπτεται νὰ εὕρῃ τιμωρίαν δι' αὐτὸν ἰσαζίαν τοῦ μίσους της. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην βλέπει τὰ τέκνα της, ἀλλ' ἡ θέα τῶν ἀθῶων ἐκείνων οὐδόλως ἐξυπνίζουσι τὸ μητρικὸν αἰσθημά της· οὐδὲ θέλει κἄν νὰ τ' ἀναγνωρίσῃ ὡς ἴδια αὐτῆς τέκνα. Οἱ υἱοὶ τοῦ Ἰάσωνος, δὲν εἶναι υἱοὶ μου, ἀπαντᾷ εἰς τὰ ψελλίσματα τῶν.

figli di Giason non miei figli.

. Funesta razza !

Via ! . . . odio tutti, e sopra tutti, voi ! . .

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ φυσικὴ τῆς μητρὸς στοργὴ ἐπανερχεται· ἡ σκληρὰ ἐκείνη ψυχὴ μαλακώνεται, καὶ τὰ δάκρυα βέουσιν ἀφθόμως ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν της. Ἦδη εἶναι ἐγγὺς νὰ τὰ συγχωρήσῃ. Ἀλλ' οἴμοι ! τὸ ὄνομα τῆς ἀντιζήλου της, τὸ ὄνομα τῆς Κρέουσας ἔρχεται τυχαίως πως εἰς τὰ χεῖλη της, καὶ τότε νέκυ ἀπαισίαι ἰδέαι κατακυριεύουσι τὴν ψυχὴν της. Ἡ ἡδονὴ τῆς ἐκδικήσεως εἶναι ἤδη τὸ κύριον αὐτῆς μέλημα, καὶ μεθ' αἰμοῦρόρου χαρᾶς φαντάζεται αὐτήν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ Κρέουσα ἐπανερχεται εἰς τὴν σκηνήν· ἡ ἀγαθὴ νεᾶνις, μαθοῦσα ὅτι ὁ λαὸς, χάριν τοῦ Ἰάσωνος, στασιάζει κατὰ τῆς Μηδείας, σπεύδει ἵνα σώσῃ αὐτήν. Τότε ἡ Μήδεια, βλέπουσα τὴν Κρέουσαν μεριμνῶσαν ὑπὲρ τῆς ζωῆς της, ἐλπίζει, καὶ προλιπαρεῖ αὐτὴν ἵνα τῇ ἀφήσῃ τὸ μόνον ἀγαθὸν ὃ κέκτηται, τὸν Ἰάσωνα. Ἀλλ' ἡ ἀόριστος καὶ ἄνευ ἐννοίας ἀπάντησις τῆς Κρέουσας δὲν εὐχαριστεῖ τὴν φλεγμαίνουσαν ψυχὴν τῆς Μηδείας· τὸ μῖσος αὐτῆς ἐπανερχεται ἔτι δριμύτερον, καὶ ὅταν ἡ Κρέουσα, ἐπαναλαμβάνου-

σα τὰς προτροπὰς της, παροτρύνει αὐτὴν νὰ σωθῇ διὰ τῆς φυγῆς· — ὦ ! δὲν ἐνοεῖς, τῇ λέγει, ὅτι σὺ ἔχεις ἀνάγκην νὰ σωθῇς; Καὶ ἡ μανία τῆς Μηδείας αὐξεται τρομερῶς, οὐδὲ προσπαθεῖ τὸ παράπαν νὰ κρύψῃ αὐτήν. — Ἀναίσθητε ! κραυγάζει τέλος πρὸς τὴν Κρέουσαν. Τί λοιπόν; ἀπώλεσας καὶ τὴν μνήμην καὶ τὸν νοῦν σου; τὴν πρωτὰν ταύτην δὲν σοὶ εἶπα, ἐν τῷ νῶ, ὅτι ἂν ἡ τύχη μοὶ ἐφε-
ρεν εἰς τὰς χεῖράς μου τὴν ἀντίζήλον μου. . . .

Ἀλλὰ πρὶν ἢ τελειώσῃ τὴν φράσιν της, ὁ λαὸς ἐφορμᾷ ὅπως θανατώσῃ αὐτήν, καὶ τότε ὁ Ὀρφεὺς μεσολαβήσας ἀποτρέπει τὸν λαὸν καὶ σώζει τὴν Μήδειαν, εἰς ἣν συγχωρεῖται, κατ' αἵτησίν της, μῖσος ἔτι ἡμέρας διαμονὴν ἐν Κορίνθῳ. Τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ φιλέκδικος γυνὴ ἐζήτησεν ὅπως προπαρασκευάσῃ τὰ τοῦ ταξιδίου, ἀληθῶς ὅμως ὅπως ἐκτελέσῃ τὸ κακούργημα της· παρουσιάζεται δὲ εἰς τὴν σκηνὴν ἐν τῇ τρίτῃ πράξει, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ Ἰάσων, συστάσας τὰ τέκνα τοῦ εἰς τὴν νέαν τοῦ σύζυγον, ἀποχαιρετᾷ αὐτὴν μετὰ ἐρωτικῆς περιπαθείας. Τοῦτο ἰδοῦσα ἡ Μήδεια λυσσᾷ ὡς μανιακὴ διότι πρὸ ὀλίγου ἠναγκάσθη νὰ κρύψῃ τὸ μῖσός της. «Ἀχρεῖοι ! κραυγάζει μετ' ἀπειλητικῆς φωνῆς μέινουσα μόνη· ἠναγκάσατε τὴν λέαιναν νὰ ἔρπῃ ὡς ἔχιδνα.»

. Vili, forzaste

Qual vipera a strisciar la lionessa.

Εἶτα παραδιδομένη εἰς τὴν μανίαν της, ἐκφράζει ἐν τρομερῷ μονολόγῳ τὰς ἐλπίδας της ὅτι ὁ πέπλος, ὃν ἔπεμψε δῶρον τῇ Κρέουσῃ, θέλει ἐκδικήσῃ ἐντὸς ὀλίγου αὐτήν. Ἐν τούτοις ὁ Ὀρφεὺς ἐπιστρέφει καὶ τῇ ἀναγγέλλει ν' ἀναχωρήσῃ ἀμέσως, καθότι οἱ μάντιες προλέγουσιν ἀπαισίαν τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου παρουσίαν της. Αὕτη ζητεῖ τοῦλάχιστον νὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτῆς τὰ τέκνα της, ἀλλ' ὁ Ὀρφεὺς τῇ ὑπενθυμίζει ὅτι ὑπεσχέθη ν' ἀναχωρήσῃ μόνη. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ θανατώσῃ αὐτὰ, εἰσέτι δὲν ὥριση καθαρῶς ἐντὸς τῆς ψυχῆς της. Ἐλπίζει νὰ τὰ λάβῃ μεθ' ἑαυτῆς καὶ νὰ φύγῃ. Τὰ ἀθῶα ταῦτα φέρονται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὑπὸ τῆς τροφῆς των, ὅπως ἀποχαιρετήσωσι τὴν μητέρα των, καὶ τότε αὕτη, ὅπως πείσῃ τὸ Ἰάσωνα καὶ λάβῃ αὐτὰ εἰς τὴν ἐξουσίαν της, τὰ πάντα μηχανᾶται καὶ στοργὴν, καὶ δάκρυα, καὶ ἱεσείας, καὶ ὅ, τι ἡ πανουργία μητρὸς δύναται νὰ ἐπινοήσῃ. Ὁ Ἰάσων, καμφοῦς ἐπὶ τέλους, τῇ προτείνει νὰ ἐκλέξῃ καὶ λάβῃ τὸ ἐν αὐτῶν, ἀλλ' ἡ Μήδεια ἀδυνατεῖ νὰ κάμῃ τὴν ἐκλογὴν. — «Πῶς δύναμαι λέγει, νὰ διαχωρίσω τὴν

ψυχὴν μου εἰς δύο; Ἀφότερα εἰσὶ καλὰ. Ἡ Ἰάσων,
ἄφες μοι καὶ τὰ δύο!

... io scegliere! il potrei
io forse mai? Chè l'anima si puote
in due partir? ...

... O Giason, caro Giasone!
Lasciami i due!

Ἀλλ' ὁ Ἰάσων χάνει τὴν ὑπομονὴν καὶ διατάσσει τὴν τροφὸν ν' ἀπαγάγῃ ἀμφοτέρα, καὶ τότε ἡ Μήδεια, μαρτυρομένη ὅτι ἐξανυχάζεται ἀκουσίως εἰς τὴν ἐκλογὴν, — ὅστις τῶν δύο λέγει πρὸς αὐτὰ, θρηνεῖ περισσότερο τὴν δυστυχίαν μου, ἐκείνος δὲ πλησιάζει καὶ ἄς ἀκολουθήσῃ τὴν μητέρα σου!

Chi mia miseria dei due piu compiangi,
s' appressi e segua pellegrin la madre!

Ἄλλ' οἱμοί! ἡ ἀγρία τῆς Μήδειας φωνὴ ἔμπνέει εἰς τὰ δυστυχῆ ἐκεῖνα τρόμον, καὶ διστάζουσιν ἀμφοτέρα νὰ πλησιάσωσιν αὐτὴν καὶ ὁ δισταγμὸς οὗτος ἀποφασίζει τὴν τύχην των. Τέλος ἐν ἐξ αὐτῶν, ὁ Λυκάων, ἀποσπᾶται ἀπὸ τῆς Κρέουσας, καὶ βραδέως κινούμενος πλησιάζει τὴν μητέρα του, καὶ κλαίων ῥίπτεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς. Ἡ Μήδεια δὲν εἶναι ἤδη ἀντίζηλος ὡς σύζυγος μόνον· εἶναι ἀντίζηλος καὶ ὡς μήτηρ· νομίζει πλέον ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα τῆς τὴν μισοῦν καὶ τὴν ἀποστρέφονται, ὅτι καὶ αὐτὰ ἀγαπῶσι πλεῖστον τὴν Κρέουσαν. Ἡ ἀπαισία αὐτῇ ιδέα ἀποκαθιστᾷ τότε αὐτὴν μανιακὴν καὶ ὑπαγορεύει αὐτῇ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, τρομερὰς ἐκφράσεις. Ἡ γλῶσσά τῆς εἶναι γλῶσσα φαρμακερᾶς ἐχίδνης ἐξακοντιζομένη κατὰ τῆς ἀθῶας Κρέουσας. — « Τέρας, φωνάζει πνέουσα ἐκδίκησιν· Σὺ μοι ἤρπασας τὴν καρδίαν τῶν τέκνων μου! »

O mostro, mi rapisti il cor dei figli!

Οὐδένά θέλει πλέον ν' ἀκούσῃ ἀποστρέφεται! τοὺς πάντας, τοὺς πάντας διώκει, καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα τῆς.

... Ite tutti

Mio cor nulla più vuol, nè voi, nè dessi.

Ἡ σκηνὴ αὕτη ἔχει ἀμίμητον καλλονὴν καὶ ἡ ποίησις ἐν αὐτῇ ἔχει θεῖον ἀληθινὸς ὕψος. Τὰ πάθη ζωγραφίζονται φυσικώτατα, καὶ ἡ μετάπτωσις τῆς Μήδειας ἀπὸ τῆς τρυφερᾶς στοργῆς εἰς τὸ παιδοκτόνον μῖσος, διασκευάζεται θαυμασίως. Ἡ σκηνὴ αὕτη εἶναι καθ' ἡμᾶς τὸ ὠραιότερον τοῦ δράματος μέρος, ἐν αὐτῇ δὲ εὐρίσκεται κυρίως καὶ ἡ λύσις τοῦ μαιφόνου δράματος.

Μετὰ ταῦτα ἡ ἀγρία Κολχίς, μόνη μείνασα,

παραδίδεται εἰς τὰς σκληρὰς σκέψεις τῆς. — « Τί θεὸς πράξω, λέγει, καὶ ἐγὼ τὸ ἀγνοῶ εἰσέτι. Τοῦτο μόνον θέλω, ὅτι μέγα τι καὶ ἀγνωστον εἰς τὸν κόσμον ἐγκλημα νὰ εἴπῃ περὶ ἐμεῖ, ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης, πένθιμον καθημαγμένον πέπλον! Μετ' ὀλίγον δὲ ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς μανίας τῆς ἀπαριθμοῦσα τὰ θύματά τῆς, προσφέρει πρῶτην, ἤδη φορὰν καὶ τὸ ὄνομα τῶν τέκνων τῆς. Καὶ εἰσέτι μὲν διαμένει ἐν τῇ ψυχῇ τῆς μικρὸν τι μητρικῆς στοργῆς αἶσθημα, διότι καὶ αὕτη ἡ ἰδία ταράττεται εἰς τὴν μιανὴν ιδέαν τῆς· ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐκλείπει ἀπέναντι τῆς ἡδονῆς ἣν ἐλπίζει ν' ἀπολαύσῃ ἐκ τῆς τιμωρίας τοῦ Ἰάσωνος. Πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ τοῦ ἐκλείποντος θάρρους τῆς ἐπικαλεῖται τοὺς σκληροὺς τῆς Ταυρίδος θεοὺς, καὶ τὸν παιδοκτόνον Κρόνον, πρὸ τοῦ εἰδώλου τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται, καὶ παραλαμβάνει αὐτοὺς συνεργοὺς τοῦ ἐγκλήματός τῆς.

Ἐν τούτοις ἡ τροφὸς ἐπαναφέρει τὰ τέκνα ὅπως ἀπεχειρετήσωσι τὴν μητέρα των, καὶ παροτρύνει αὐτὰ νὰ τὴν πλησιάσωσιν. Ἐκεῖνα ὑπακούουσι, καὶ τότε ἡ μήτηρ ἐκείνη, αἰσθανθεῖσα τὴν χεῖρά των ψαύουσιν αὐτὴν, ἀποθαρρύνεται, ἡ ψυχὴ τῆς κάμπτεται, καὶ ἀποδιώκουσα τὰς ἀποτροπαίους ιδέας τῆς, σφίγγει τὰ ἄθῶα ἐκεῖνα ὄντα εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ ἀποφασίζει νὰ τὰ λάβῃ καὶ φύγῃ μετ' αὐτῶν.

Ἀλλ' ἦτο ἤδη πολὺ ἀργά· ὁ ἀπαίσιος πέπλος, τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο πρὸς τὴν Κρέουσαν δῶρόν τῆς εἶχε φέροι τὸ ἀποτελέσματός του. Ἡ δυστυχὴς Κρέουσα ἐκπνέει ἤδη ἐντὸς τῶν φλογῶν, καὶ τὴν τρομερὰν ταύτην ἀγγελίαν φέρουσιν αἱ θεραπαινίδες κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἡ ἔνοχος Μήδεια ἀρχίζει νὰ τρέμῃ· ἐπιχειρεῖ ν' ἀρπάσῃ τότε τὰ τέκνα τῆς καὶ νὰ φύγῃ, ἀλλὰ πλῆθος λαοῦ λυσσῶντος κατ' αὐτῆς, τῇ κλείει πανταχοῦ τὴν ἐξόδον. Ὁ Κρέων διατάσσει νὰ τῇ ἀρπάσωσι τὰ τέκνα, ἐκείνη δὲ ἀπειλεῖ πάντα τολμήσοντα νὰ τὴν πλησιάσῃ. Ἐν τῇ ταραχῇ ταύτῃ τὸ πλῆθος περικυκλοῦ αὐτὴν, καὶ μετ' ὀλίγον ὥρᾳ καὶ τρέμουσα φαίνεται παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ εἰδώλου τοῦ Κρόνου. Τὸ εἰς χεῖράς τῆς καθημαγμένον ἐγγχειρίδιον ἀναγίλλει ἀρκούντως ὅτι τὸ ἐγκλημα τῆς παιδοκτονίας ἐξετελέσθη. Ὁ Ἰάσων ὁρμᾷ τότε ὅπως τὴν φωνεῖ, ἀλλὰ καθ' ὁδὸν οἱ πόδες του προσκόπτουσιν εἰς τὰ πτώματα τῶν νεκρῶν υἱῶν του. Ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἐκπέμπει τότε γοερὰν φωνήν. — Τίς ἐσφάζε τὰ τέκνα μου; — Ἀλλ' εἰς τὴν ἐρωτησίν του ταύτην, φωνὴ βραγχνὴ καὶ τρομερὰ, ἡ φωνὴ τῆς πρὸ τοῦ ἀγάλματος τοῦ παιδοκτόνου Κρόνου ἱσταμένης Μήδειας ἀκούσεται· ἡ παιδοκτόνος γυνὴ τῆς ἀπαντᾷ, — Σὺ!

(ἀκολουθεῖ.)